

KAHDEN SOSIAALIALAN KORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTANEI- DEN KÄSITYKSET ALAN KORKEAKOULUTUSTEN TUOTTAMASTA OSAAMISESTA

Sanna Lähteinen: YTM, suunnittelija, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto

Noora Tuohino: YTM, koordinaattori, Yhteiskuntatieteiden tiedekunta, Lapin yliopisto
sanna.lahteinen@ulapland.fi, noora.tuohino@ulapland.fi

Janus vol. 21 (1) 2013, 41–58

Janus

Tiivistelmä

Sosiaalialalle on pidetty ominaisena, että opiskelijat suorittavat useamman alan tutkinnon. Tutkimme sosiaalialan korkeakoulutusten tuottamaa osaamista ja tutkintojen erityispiirteitä tarkastelemalla alaa opiskelleiden käsityksiä ja kahden tutkinnon suorittamiseen liittyviä tekijöitä. Aineistona ovat 33 sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneen ja sosiaalityötä opiskelevan tai opiskelleen avoimet kyselylomakevastaukset. Analyysin perusteella sosiaalialan korkeakoulutusten profiilit ovat selkeät ja koulutukset vastaavat hyvin tehtävärakenteita. Vastaajat kuvasivat ammattikorkeakoulututkintoa käytännönläheisenä ja yliopistokoulutusta teoreettisena ja tutkimuksellisenä. Sosionomi (AMK) -koulutus tuottaa käytännön työssä tarvittavaa osaamista korostaen asiakkaan kohtaamiseen ja arjen ymmärtämiseen liittyviä valmiuksia. Sosiaalityön koulutuksessa opiskelijat oppivat ymmärtämään ihmistä osana yhteiskuntaa. Yliopistokoulutus tuottaa osaamista teoreettiseen, eettiseen ja kriittiseen pohdintaan. Vastaajat olivat suorittaneet kaksi tutkintoa ammatillisen kehittymisen, itsensä sivistämisen ja sosiaalityöntekijän kelpoisuuden vuoksi.

Sosiaalialalla työskentelevien henkilöiden osaaminen on edellytyksenä toimiville sosiaalipalveluille, sosiaalityölle ja kansalaisten hyvinvoinnille. Sosiaalialalla työskentelevien osaamisen perusta luodaan koulutuksessa. Suomessa alan osaajia koulutetaan toisen asteen koulutuksessa, ammattikorkeakouluissa ja yliopistoissa. Ammattikorkeakouluissa koulutetaan sosiaaliohjaajia ja yliopistoissa sosiaalityöntekijöitä.

Sosiaalialan korkeakoulutusten tuottamaa osaamista, koulutusten samankaltaisuuksia, eroja ja niiden suhdetta työelämän moninaisiin tarpeisiin on tarkasteltu useissa julkaisuissa 1990-luvulta lähtien (mm. Pohjola 1998; Vuorikoski 1999; Filppa & Horsma 2003; Horsma & Jauhiainen 2004; Murto ym. 2004;

Honkakoski 2005; Rantanen & Toikko 2005; Vuorensyrjä ym. 2006; Karvinen-Niinikoski ym. 2007; Sarvimäki & Siltoniemi 2007; Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta 2007; Aaltonen ym. 2008; Viinämäki 2008; 2009; Viinämäki & Rantanen 2010; Matthies 2011; Piironen 2011). Keskustelu koulutusten tuottamasta osaamisesta on ollut jännitteistä, mikä on johtunut erityisesti ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen eroavista näkemyksistä koulutusten tuottamista ammatillisista kelpoisuuksista (Sosiaalialan ... 2007, 28; DalMaso ym. 2010; Viinämäki & Rantanen 2010, 108). Yksi keskustelun juonteista on liittynyt alan korkeakoulutusten oletettuun päällekkäisyyteen.

Käsitlemme artikkelissamme sosiaalialan korkeakoulututkintojen tuottamaa osaamista ja niiden erityispiirteitä suhteessa toisiinsa. Aineiston muodostavat 33 sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneen, sosiaalityötä opiskelevan tai opiskelleen vastaukset pääosin avoimista kysymyksistä koostuvaan kyselylomakkeeseen. Tavoitteenamme on tehdä näkyväksi sosiaalialan korkeakoulutusten tuottamaa osaamista. Tutkimme 1) *miten sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneet ja sosiaalityötä opiskelevat tai opiskelleet jäsentävät sosiaalialan korkeakoulutusten tuottamaa osaamista* ja 2) *miten vastaajat perustelevat kahden sosiaalialan korkeakoulututkinnon suorittamista*.

Tutkimuksessamme ymmärrämme osaamisen muodostuvan useista komponenteista, kuten ymmärryksestä, tiedoista, taidoista ja arvoista (mm. Trevithick 2005, 61–63). Opiskelijan tulkitessa uutta tietoa aikaisempien tietojensa, käsitystensä ja kokemustensa pohjalta hän rakentaa jatkuvasti käsitystään maailmasta (Tynjälä 1999). Koulutuksen voidaan nähdä luovan pohjan osaamisen kehittymiselle ja asiantuntijaksi kasvamiselle (Tynjälä & Nuutinen 1997, 184–185). Yhteiskunnan ja toimintaympäristön muuttuessa sosiaalialan työntekijöiden osaamistarpeet uudistuvat, mihin koulutukset pyrkivät vastaamaan (Pohjola 2003).

Sekä yliopistossa että ammattikorkeakoulussa sosiaalialan tutkinnon suorittaneiden käsityksiä koulutuksista ei ole aiemmin selvitetty (ks. kuitenkin Välimaa 2009). Yhä useamman sosiaalityön opiskelijan on todettu suorittaneen ammattikorkeakoulututkinnon, mikä on syytä huomioida koulutuksen suunnittelussa (Murto ym. 2004, 55). Leena Viinamäen ja Teemu Rantasen (2010, 108) mukaan

sosiaalialan korkeakoulututkintoja koskevissa selvityksissä (Murto ym. 2004; Vuorensyrjä ym. 2006; Sosiaalialan... 2007; Aaltonen ym. 2008) on toistettu duaalimallin mukaisesti ajatusta kahdesta eri tavoin profiloituneesta koulutuksesta.

Korkeakouluissa on viime vuosina työtetty tutkintojen ja niihin sisältyvien kurssien osaamistavoitteita muun muassa siksi, että koulutuspolitiikka painottaa aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista, tehokasta opiskelua ja työurien pidentämistä (Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen 2007; Oppimisesta osaamiseen 2009; Halttunen & Pyykö 2010; Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016, 28). Siksi on tärkeää saada tietoa siitä, minkälaista osaamista koulutukset opiskelijoiden käsityksen mukaan tuottavat.

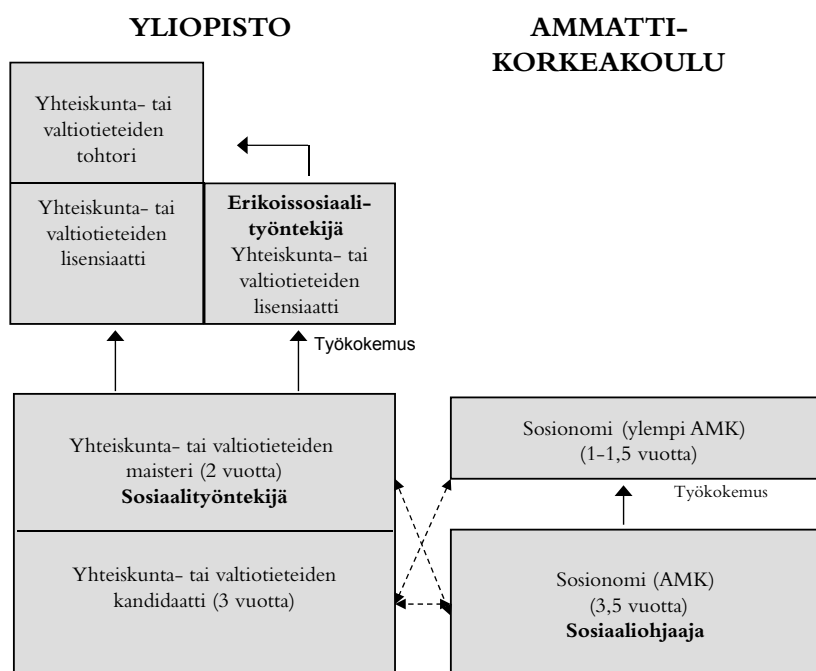
SOSIAALIALAN KORKEAKOULUTUS

Sosiaalialan korkeakoulutuksia ovat ammattikorkeakoulujen sosionomin (AMK) ja ylempi AMK -tutkinnot ja yliopistossa yhteiskunta- tai valtiotieteiden maisterin tutkinnot sosiaalityö pääaineena. Sosiaalityössä voi jatkotutkintoina suorittaa yhteiskunta- tai valtiotieteiden lisensiaatin ja tohtorin tutkinnot sekä erikoistumiskoulutuksena lisensiaatintutkinnon. (Vuorensyrjä ym. 2006; Karvinen-Niini-koski ym. 2007; Viinamäki 2009.)

Suomalaisessa korkeakoulujärjestelmässä (ks. kuvio 1) yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkintoja kehitetään niiden erilaisten tavoitteiden, lähtökohtien ja tehtävien pohjalta (ks. Ammattikorkeakoululaki 351/2003; Yliopistolaki 558/2009; Pääministeri Jyrki Kataisen hallitusohjelma 2011, 34;

Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016, 28). Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tuottama koulutus täydentävät toisiaan. Sosiaalialan korkeakoulutusta pohtinut työryhmä (Sosiaalialan ... 2007, 9–10) totesi, että sosiaalialan moninasiin osaamistarpeisiin vastataan parhaiten, kun ammattikorkeakoulujen sosionomikoulutuksen ja ylemmän am-

mattikorkeakoulututkinnon sisällöt ja työelämävastaavuus kohdentuvat niiden omiin vahvuusalueisiinsa. Työryhmän mukaan sosiaalialan tutkintojen päällekkäistä opiskelua voidaan vähentää korkeakoulujen välistä työnjakoa, profiloitumista ja työelämävastaavuuksia vahvistamalla.

Kuvio 1. Sosiaalialan korkeakoulututkinnot ja niiden tuottamat yleisimmät ammatti- tai tehtävänimikkeet

Sosiaalialan ammattikorkeakoulututkinnon laajuus on 210 opintopistettä ja sen suoritus aika on kolme ja puoli vuotta. Ammattikorkeakoulut profiloituvat tarjoamiensa ammattiopintojen osalta, minkä vuoksi koulutus vaihtelee sisällöllisesti (Sosiaalialan ... 2007, 23). Koulutus mahdollistaa opiskelijoiden suuntautumisen sosiaalialan ohjaus- ja muihin asiantuntijatehtäviin, joilla parannetaan yksilöiden, perheiden ja yhteisöjen sosiaalista turvallisuutta, osallisuutta ja hyvinvointia (Sosiaalialan ... 2007, 22). Sosiaaliohjaajan tehtävien kelpoisuusvaatimuksena on tehtävään soveltuva, sosiaalialalle suuntaava sosiaali- ja terveystieteiden ammattikorkeakoulututkinto (Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005).

Sosiaalityön koulutus yliopistoissa muodostuu yhteiskunta- tai valtiotieteiden kandidaatin ja maisterin tutkinnoista, joiden laajuus on yhteensä 300 opintopistettä. Koulutuksen suoritus aika on noin viisi vuotta. Kandidaatin tutkinnoissa sosiaalityön opintojen osuus on 80–90 opintopistettä ja maisterin tutkinto (120 op) on pääasiassa sosiaalityön pääaineopintoja. Yliopistojen tiiviin yhteistyön johdosta sosiaalityön koulutus on rakenteellisesti ja sisällöllisesti varsin yhdenmukaista. (Ks. esim. Kempainen 2006; 19, 235, 295; Karvinen-Niinikoski ym. 2007, 32, 85; Sosiaalialan ... 2007, 47; Aaltonen ym. 2008, 31). Sosiaalityön koulutuksen tehtävänä on antaa valmiuksia sosiaalityön asiakastyöhön, yhteiskunnalliseen muutostyöhön ja sosiaalialan laaja-alaisiin asiantuntijatehtäviin. (Kempainen 2006, 236; Juliusdottir & Petersson 2004, 569.) Merkittävä osa yliopistokoulutusta ovat sivuainevalinnat, joilla opiskelijat täydentävät pääaineopintojaan ja suuntautuvat oman

kiinnostuksensa mukaan (Sosiaalialan ... 2007, 19). Kelpoisuuslain (Laki sosiaalihuollon ... 272/2005) mukaan vaatimuksena sosiaalityöntekijän tehtäviin on ylempi korkeakoulututkinto, johon sisältyy tai jonka lisäksi on suoritettu pääaineopinnot tai pääainetta vastaavat yliopistolliset opinnot sosiaalityössä. Suomalaisena erityispiirteenä on, että ainoastaan yliopistossa suoritettu sosiaalityön maisterikoulutus tuottaa kelpoisuuden sosiaalityöntekijän tehtävään, vaikka sosiaalialan koulutusta järjestetään maisteritasolla kahdella korkeakoulusektorilla (DalMaso ym. 2010, 101–102; Viinämäki & Rantanen 2010, 106; Matthies 2011). Sosiaalityön koulutus perustuu eurooppalaisittain verrattuna vahvasti tutkimukseen (Juliusdottir & Petersson 2004, 568–570; Karvinen-Niinikoski 2005; Strauss 2008, 259).

SOSIONOMIT (AMK) SOSIAALITYÖN KOULUTUKSESSA

Eurooppalainen koulutuspolitiikka rakentuu elinikäisen oppimisen periaatteelle. Samalla suomalaisen korkeakoulujärjestelmän heikkouksina pidetään esimerkiksi hallitusohjelmassa hidasta opintoihin sijoittumista, opintojen pitkittymistä ja moninkertaista koulutusta. Pyrkimyksenä on pidentää työuria lyhentämällä opintoaikoja, kehittämällä aiemmin hankitun osaamisen tunnustamista ja helpottamalla siirtymistä koulutusasteelta toiselle. (Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016, 28–31; Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma 2011, 34.) Usean tutkinnon suorittamista on pidetty sosiaalialalle ominaisena ja ongelmallisena piirteenä (esim. Lindberg & Tolonen 2005, 4–6; Sosiaalialan ... 2007, 62).

Kattavaa tietoa sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneista sosiaalityön koulutuksessa tai sosiaalityöntekijäksi valmistumisesta ei ole. Määrää on pidetty yleisesti suurena (vrt. Aaltonen ym. 2008, 15). Valtakunnallisen sosiaalityön yliopistoverkoston Sosnetin selvityksessä sosionomeja (AMK) oli 11–19 prosenttia (16–39 henkilöä) sosiaalityön uusista opiskelijoista vuosina 2004–2006. Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestön Talentian urapolkuseelvityksessä lähes puolet maisterin tutkinnon vuosina 2003–2004 suorittaneista oli aiemmin suorittanut sosionomi (AMK) -tutkinnon, mutta myöhemmin osuus laski noin kuudennekseen vastaajista. Sosionomit (AMK) näyttävät aloittavan sosiaalityön opintonsa nopeasti valmistumisensa jälkeen. (Lindberg & Tolonen 2005, 4–6; Tolonen 2009, 9–10; Nurme & Räisänen 2012, 9.)

Sosionomien tehtäväkuva ja paikka työmarkkinoilla ovat selkiytyneet vasta 2000-luvun kuluessa (ks. esim. Laki sosiaalihuollon ... 272/2005; Borgman 2006; Sarvimäki & Siltaniemi 2007; Viinamäki 2008; 2010). Sosiaalialan ylemmien ammattikorkeakoulututkintojen vakiintuminen (ks. Viinamäki & Pohjola 2009; Viinamäki & Rantanen 2010) on voinut vaikuttaa siihen, että opintoja jatketaan nykyisin sosionomiksi valmistumisen jälkeen ammattikorkeakoulussa eikä yliopistossa (Tolonen 2007, 7).

Sosiaalialalla korkeakoulututkintoa suorittavista valtaosa (n. 2000 aloituspaikkaa vuosittain) opiskelee 21 ammattikorkeakoulussa. Kuudessa yliopistossa on noin 350 sosiaalityön aloituspaikkaa. (Sosiaalialan ... 2007, 20–23.) Vain murto-osa sosionomeista (AMK) jatkaa sosiaalityön koulutuksessa, mutta yliopistoille he

merkitsevät suurehkoa saman koulutuksen suorittanutta opiskelijajoukkoa. Heidän opintopolkunsu ovat erilaisia verrattuna muihin sosiaalityön opiskelijoihin, joten koulutuksen tuottama osaaminen on erilaista.

Aiemmin suoritettujen opintojen hyväksi lukemista ja korkeakoulusektoreiden välisiä opintopolkuja on haluttu yhtenäistää ja selkeyttää. Korkeakoulupoliittinen ajattelu on muuttunut peräkkäisistä tutkinnoista kohti joustavampia opintopolkuja, joissa huomioidaan opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen. Korkeakoulut ovat luomassa koulutukseensa soveltuvia osaamisperustaisen ajattelun käytäntöjä ja menetelmiä. (Sosiaalialan ... 2007, 62–64; Oppimisesta osaamiseen 2009; Halttunen & Pyykkö 2010; Helminen & Lähteinen 2013).

Perinteisesti sosionomit (AMK) ovat haakeutuneet perusopiskelijoiksi kandidaatin tutkintoon, minkä jälkeen heille on myönnetty korvaavuuksia sosiaalityön perus- ja aineopintoihin, mahdollisesti myös sivuaine- ja kieliopintoihin. Sosnetin vuonna 2005 tekemä linjaus sosionomi (AMK) -tutkinnosta myönnettävistä korvaavuuksista (ks. Sosiaalialan ... 2007, 62–63; Aaltonen ym. 2008, 16) on luonteeltaan koulutusyksiköiden keskinäinen sopimus, jolla on pyritty mahdollisimman yhdenmukaisiin käytäntöihin. Korvaavuudet ovat olleet samansuuntaisia kaikissa yliopistoissa (noin 25 opintopistettä) ja niitä on myönnetty pääosin sosiaalityön perusopintoihin, mutta usein joitakin opintosuorituksia myös aineopintoihin.

Yliopistolainsäädännön muututtua sosionomit (AMK) voidaan Sosnetin linjauksen mukaan valita suorittamaan

pelkkää maisterin tutkintoa (120 op) sosiaalityö pääaineenaan. Opiskelijat suorittavat tutkintoon vaadittavina täydentävinä opintoina puuttuvat sosiaalityön perus- ja aineopinnot sekä yliopiston mahdollisesti edellyttämät muut opinnot. Koska sosionomien (AMK) ei tarvitse suorittaa kandidaatin tutkintoa, heiltä ei pääsääntöisesti vaadita yleis-, kieli- tai sivuaineopintoja. Täydentäviä opintoja voidaan vaatia korkeintaan 60 opintopistettä (Yliopistolaki 558/2009, 37 §).

AINEISTO JA ANALYYSI

Aineiston muodostavat sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneiden, sosiaalityötä opiskelevien tai opiskelleiden vastaukset pääosin avoimista kysymyksistä koostuvaan kyselylomakkeeseen vuonna 2008. Sosiaalityön yliopistoyksiköt ja Talentia levittivät sähköisesti kyselylomaketta, joka oli myös Sosnetin www-sivuilla. Kyselylomake aineistonkeruutapana mahdollisti vastaajien tavoittamisen laajasti. Tutkimukseen osallistui 33 henkilöä.

Kyselylomake sisälsi 36 kysymystä, joista 24 oli avokysymyksiä. Kysymykset koskivat muun muassa sosiaalialan ammatikorkea- ja yliopistokoulutusten vahvuuksia, heikkouksia ja niiden tuottamaa osaamista. Tutkimusote on aineiston luonteen vuoksi pääasiallisesti laadullinen. Avokysymykset olivat muotoilultaan laajoja, koska olimme kiinnostuneita vastaajien käsityksistä ja halusimme lähestyä ilmiötä avoimesti. Valinta tuotti rikkaan ja laajan, mutta osin hajanaisen aineiston. Kysymykset koulutuksen tuottamasta osaamisesta ja työelämässä tarvittavista taidoista näyttivät sijoittuvan

lähelle toisiaan, minkä vuoksi pohdimme, kertoivatko vastaajat käsityksiään alan koulutuksista vai työelämästä. Kyselylomake oli pitkä ja osa koki kysymykset raskaaksi vastata mutta tutkimuksen aiheen tärkeänä. Osalla ammattikorkeakoulututkinnon suorittamisesta oli kulunut aikaa, joten koulutuksen sisältöjä ja omia kokemuksia saattoi olla vaikea palauttaa mieleen.

Avokysymysten analyysin toteutimme aineistolähtöisesti sisällönanalyysillä. Aineistolähtöinen analyysi on tarkoituksenmukaista silloin, kun tutkittavasta ilmiöstä tarvitaan perustietoa. (Eskola & Suoranta 1998; Tuomi & Sarajärvi 2002.) Analyysissa kuvasimme aineiston tiivistetysti ja yleistetysti tavoitteenamme hahmottaa kokonaiskuva tutkimastamme ilmiöstä. Avovastauksista muodostimme kysymyskohtaiset asiakirjat, joihin pelkistetyt havainnot ja ilmaukset koottiin ja järjestettiin kategorioihin, jotka koostuivat sisällöllisesti toisiaan lähellä olevista ilmauksista (ks. esim. Ylinen 2008, 30–32). Vastauksista oli erotettavissa yksittäisiä ilmauksia, joita ei sijoitettu mihinkään kategoriaan. Esimerkiksi kysymyksestä *Mitkä tekijät ovat vaikuttaneet siihen, että olet suorittanut tai suorittamassa useamman tutkinnon sosiaalialalla?* erotimme 55 pelkistettyä havaintoa, jotka järjestimme kolmeen pääkategoriaan. Yhdestä avovastauksesta muodostui yleensä useita pelkistettyjä havaintoja, jotka saattoivat sijoittua useampiin kategorioihin. Analyysissä etenimme kysymyskohtaisesta tarkastelusta kysymysparien tarkasteluun sosionomi (AMK) -koulutuksen ja sosiaalityön koulutuksen osalta. Sisällönanalyttisen teemoittelun ohella luokittelimme ja kvantifioimme aineistoa.

Lomakkeeseen vastasi 33 henkilöä (30 naista ja kolme miestä). Vastaajat olivat iältään 26–47-vuotiaita (ka = 32). Neljä vastaajaa oli suorittanut lähihoitajan tutkinnon ennen ammattikorkeakoulututkintoaan eli osallistunut sosiaalialan koulutukseen kaikilla kolmella koulutusasteella. Vastaajat olivat valmistuneet 15 ammattikorkeakoulusta. Kahdeksan oli valmistunut vuosina 1996–2000 ja 25 vuosina 2001–2007. Vastaajia oli kaikista sosiaalityön koulutusta antavista yliopistoista lukuun ottamatta Itä-Suomen yliopistoa. Kuusi oli valmistunut maisteriksi sosiaalityö pääaineenaan. Vastajissa oli 27 opiskelijaa, joista 15 suoritti parhaillaan kandidaatin ja 12 maisterin tutkintoa. Opiskelijoiden suuri osuus selittynee sillä, että sosiaalityön koulutusyksiköt välittivät aineistonkeruupyynnöitä opiskelijoilleen. Vastaushetkellä työssä oli 27 vastaajaa.

KÄSITYKSET SOSIONOMI (AMK) -KOULUTUKSEN TUOTTAMASTA OSAAMISESTA

Vastaajat nimesivät kolme tärkeintä sosionomi (AMK) -koulutuksen tuottamaa valmiutta, taitoa tai osaamisaluetta. Vastauksista muodostimme neljä kategoriaa:

1. Asiakastyötaidot
2. Ammatillisuus ja reflektointitaidot
3. Palvelujärjestelmäosaaminen
4. Kirjoittamis- ja tiedonhankintataidot

Kategoriat ovat osittain päällekkäisiä. Suurimpaan *Asiakastyötaitojen* kategoriaan sisältyvät vastaajien kuvaamat sosiaalialan perustaidot: valmius asiakkaan kohtaamiseen, työmenetelmäosaaminen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot.

Sosionomin koulutuksessa opitaan käytännön työn osaamista harjoitteluissa. Vastaajat pitivät merkittävänä koulutuksen tuottamana taitona asiakkaan kohtaamista, jolla he tarkoittivat osaamista työskennellä erilaisten ihmisten ja asiakasryhmien kanssa (ks. Borgman 2006, 181; Rouhiainen-Valo ym. 2010, 17–18). Sosiaalipedagoginen työote ja ryhmän ohjaus mainittiin tärkeinä työmenetelminä.

Ammatillisuus ja reflektointitaidot liittyvät oman persoonan käyttöön, työn kriittiseen tarkasteluun ja ammatillisuuteen. Sosionomin (AMK) koulutus antaa valmiuksia tarkastella omaa työtään arvojen ja etiikan näkökulmista ja luo pohjan ammatillisuuden kehittymiselle. Sosiaalialan ammattilainen toimii itseohjautuvasti, harkiten ja luovuutta hyödyntäen, mihin koulutus vastaajien mukaan antaa tarvittavat taidot. Ammatillisuuden kehittyminen ja reflektointitaidot ovat yhtäältä koulutuksen tuomaa yleisosaaamista, mutta toisaalta arvojen ja ammatti-identiteetin kautta vahvasti sosiaalialan osaamista (Rouhiainen-Valo ym. 2010, 16–17).

Palvelujärjestelmäosaaminen koostuu vastauksista, joissa kuvataan sosionomin koulutuksen antaneen tietoa sosiaalialan palvelujärjestelmästä, työstä ja asiakasryhmistä eri sektoreilla (ks. Rouhiainen-Valo ym. 2010, 19–20). *Kirjoittamis- ja tiedonhankintataidot* ovat valmiuksia kirjalliseen raportointiin ja poikkeittieteelliseen tiedonhakuun.

Sosionomi (AMK) -koulutus tuottaa taitoja, joita tarvitaan sosiaalialan käytännön työssä. Lähes kaikki (28) vastaajat ovat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä koulutuksen antamaan osaamiseen. He näkivät

koulutuksen hyvänä perustana sosiaalialalla työskentelyyn ja sosiaalityön opinnoille yliopistossa. Vastaajat nimesivät sosionomi (AMK) -koulutuksen kolme vahvuutta ja heikkoutta. Koulutuksen merkittävimpana vahvuutena pidettiin sen käytännönläheisyyttä. Työelämätaitoja opitaan useilla harjoittelujaksoilla, joilla opiskelijoille syntyy kuva sosiaalialan työstä ja itsestään työntekijänä. Vastaajat pitivät opintojen laaja-alaisuutta ja oppimismuotojen monipuolisuutta koulutuksen vahvuuksina (ks. Murto ym. 2004, 44–45; 49). Opetuksessa korostuvat ryhmätyöskentely ja oppiminen käytännöissä (vrt. Borgman 2006, 178).

Ammattikorkeakoulutuksen vahvuudet näyttäytyvät samalla heikkouksina. Vastaajat pitivät tutkinnon laaja-alaisia opintosisältöjä osittain pintapuolisina ja sirpalemaisina (ks. Murto ym. 2004, 45). Osa vastaajista kaipasi laajempaa näkökulmaa käsiteltäviin asioihin, teoreettisempia opetusmenetelmiä ja syvällisempää suuntautumista tiettyyn aihealueeseen sekä sosiaalialan lainsäädännön, johtamisen ja palvelujärjestelmän opetusta.

Sosionomitutkinnon opetussuunnitelmat ja suuntautumisvaihtoehdot vaihtelevat ammattikorkeakouluittain, minäkä vastaajat kokivat vaikeuttavan niiden keskinäistä vertailtavuutta (ks. Murto ym. 2004, 43; Borgman 2006, 163). Vastaajat pitivät koulutuksen työmarkkina-asemaa epäselvänä (ks. Saari & Viinamäki 2010, 190). Osa koki saaneensa opintojensa aikana epärealistisen kuvan työllistymismahdollisuuksistaan. Vastaajat pitivät tärkeänä koulutuksen yhtenäistämistä valtakunnallisesti ja sosionomien paikan tarkentamista työelämässä. He kehittäsivät harjoitteluja yhdistämällä niihin

teoriaopintoja sekä jäsentämällä niiden tavoitteita.

KÄSITYKSET SOSIAALITYÖN KOULUTUKSEN TUOTTAMASTA OSAAMISESTA

Vastaajat nimesivät kolme tärkeintä sosiaalityön koulutuksen antamaa valmiutta, taitoa tai osaamisaluetta. Vastauksista muodostimme kolme kategoriaa:

1. Ammatillisuus ja eettisyys
2. Teoreettisuus ja yhteiskunnallisuus
3. Tutkimukselliset valmiudet

Sosiaalityön koulutuksen piirteinä nähtiin *ammattillisuus ja eettisyys*, joilla viitataan sosiaalityöntekijän reflektiivisiin taitoihin, oman toiminnan eettiseen pohdintaan ja valmiuteen tarkastella asioita kriittisesti (ks. esim. Närhi 2002, 333–334; Karvinen–Niinikoski 2005, 267–268). Tutkimukselliset valmiudet liittyvät opintojen ja erityisesti pro gradu -tutkielman antamaan valmiuteen soveltaa sekä tehdä itsenäisesti sosiaalityöllistä tutkimusta. Tutkimusnäkökulma korostuu suomalaisessa sosiaalityön koulutuksessa ja tutkimuksen ja jatkokoulutuksen vahvistamista on pidetty tärkeänä (mm. Orme 2003; Juliusdottir & Petersson 2004, 568–570; Sewpaul & Jones 2004, 498; Karvinen–Niinikoski 2005; Strauss 2008, 259).

Sosiaalityön koulutuksen keskeisiä ominaispiirteitä ovat *teoreettisuus ja yhteiskunnallisuus*, joita pidetään myös koulutuksen selkeimpinä vahvuuksina. Niillä vastaajat viittasivat koulutuksen akateemisuuteen sekä kykyyn hahmottaa sosiaaliset ongelmat suhteessa toimintajärjestelmään ja yhteiskuntaan. Verrattuna sosionomi (AMK) -koulutukseen vastaajat pitivät

sosiaalityön koulutusta teoreettisempänä ja tieteellisempänä. Sosiaalityön koulutuksen sisällöllisiksi vahvuuksiksi he nimesivät työelämätaidot kuten menetelmäosaamisen ja juridisen osaamisen. Opetuksen toteutus ja laatu, kuten hyvät opettajat, valinnanmahdollisuudet ja kriittiseen keskusteluun kannustaminen, ovat vastauksissa yliopistokoulutuksen vahvuuksia. Vain neljä vastaajaa mainitsi sosiaalityön koulutuksen vahvuudeksi sen tuottaman ammatillisen kelpoisuuden. Sosiaalityön koulutuksen osaamisalueina mainittiin myös asiakastyö- ja työmenetelmäosaaminen sekä juridinen osaaminen.

Sosiaalityön koulutuksen heikkouksia jäsensimme kahden kategorian, 1) *käytännönläheisyyden puutteen* ja 2) *opetuksen järjestelyiden*, kautta. Heikkoudeksi vastaajat totesivat ohuen työelämäsidos, joka ilmenee muun muassa käytännön opetuksen vähäisyytenä ja teoreettisuutena (Murto ym. 2004, 60–62; Aaltonen ym. 2008, 14). Vastaajat eivät kokeneet koulutuksen kuvaavan sosiaalityötä riittävän realistisesti, minkä vuoksi kiire tai työn raadollisuus saattavat yllättää. Koulutuksessa on liian vähän käytäntöön, vuorovaikutus- ja asiakastyötaitoihin sekä työmenetelmiin liittyvää opetusta. Opetuksen järjestelyistä kritisoitiin liiallista massaopetusta, opiskelun itsenäisyyttä ja vastuullisuutta sekä opintojen korvaavuuksia ja päällekkäisyyksiä. Kolmannes (9) vastaajista ei tuonut esille sosiaalityön koulutuksesta puuttuvia osa-alueita, mikä voi kertoa vielä keskenäisistä opinnoista.

Lähes kaikki (28) vastaajat ovat tyytyväisiä tai erittäin tyytyväisiä sosiaalityön koulutuksen antamaan osaamiseen. Kolme vastaajaa ilmaisi tyytymättömyyttä koulutusta kohtaan. Analyysissä vahvistui

käsitys sosiaalityön koulutuksen yliopistollisesta luonteesta teoreettisena, yhteiskuntatieteellisenä ja ammattieettistä osaamista tuottavana oppiaineena (esim. Juliusdottir & Petersson 2004).

KOULUTUSTEN SUHDE TOISIINSA

Vastaajat hahmottivat kysymykset ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen tarjoamien opintojen suhteesta toisiinsa työmarkkinoihin liittyvinä kysymyksinä. Kolmannes totesi ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen suhteen jännitteiseksi: koulutussektorit ovat kilpasilla yhteistyön sijaan. Yhdeksän toi esille sosionomi (AMK) -tutkinnon työmarkkina-aseman epäselvyyden ja koulutuksen suuren määrän suhteessa työelämän tarpeisiin. Viiden vastaajan mukaan koulutussektorien opintojen suhde on selkeä ja hyvä.

Vastaajilta tiedusteltiin sosionomi (AMK) -koulutuksen ja sosiaalityön koulutuksen mahdollisista päällekkäisyyksistä. Lähes kaksi kolmannesta (19) katsoi, että koulutuksissa on jonkin verran päällekkäisyyksiä erityisesti sosiaalityön perus- ja aineopinnoissa asiakkuuteen, palvelujärjestelmään ja peruskäsitteisiin liittyvässä opetuksessa sekä harjoitteluissa ja käytännön opetuksessa. Päällekkäisyyksiä on myös kieli- ja yleisopinnoissa. Yhden vastaajan mukaan päällekkäisyyksiä on kautta linjan ja yhden vastaajan mielestä ammattikorkeakoulututkinnon tulisi korvata kandidaatin tutkinto yliopistossa. Kahdeksan mukaan päällekkäisyyksiä ei ole. Tyytyväisyys aiemmista opinnoista myönnettyihin korvaavuuksiin jakautui vastaajien kesken tasan. Tyytymättömyys kohdistui yleis- ja kieliopintoihin (esim. tietotekniikka ja tiedonhankinta), joista ei myönnetä korvaavuuksia aiemmalla

samantasoisella korkeakoulututkinnolla. Kaksi vastaajaa toi esille, että aiemmasta tutkinnosta saatavat korvaavuudet olivat vähäisiä, millä ei kuitenkaan ollut heille merkitystä.

Korkeakoulujen opetus on osittain samansisältöistä, koska kyseessä ovat saman alan koulutukset ja työelämässä toimitaan samalla sektorilla (esim. Välimaa 2009, 8). Sosiaalialan peruskäsitteistön, asiakasryhmien ja palvelujärjestelmän opetusta täytyy sisältyä molempiin koulutuksiin. Näkökulma käsiteltäviin aiheisiin on kuitenkin erilainen. Outi Välimaa (2009, 7) on todennut tutkintojen erilaisten orientaatioiden ilmenevän erityisesti tutkintoihin kuuluvia opinnäytetöitä tarkasteltaessa.

Vastaajien näkemyksen mukaan yhteistyötä korkeakoulusektoreiden välillä tulisi lisätä sosiaalialan arvostuksen lisäämiseksi. Vastaajien näkemykset jakautuivat 1) *opetusyhteistyöhön* ja 2) *koulutussektoreiden väliseen yhteistyöhön*. Vastaajat toivoivat saavansa tietoa muista sosiaalialan koulutuksista ja ehdottivat esimerkiksi työmenetelmiin, työparityöskentelyyn ja lastensuojeluun liittyvää opetusta, johon molempien korkeakoulusektoreiden opiskelijat osallistuisivat. Vastaajat ehdottivat, että ammattikorkeakoulut ja yliopistot tarkastelisivat opetussuunnitelmiaan mahdollisten päällekkäisyyksien poistamiseksi, profiilien selkeyttämiseksi sekä molempien tahojen vahvuuksien pohtimiseksi.

KAHDEN KORKEAKOULUTUTKINNON SUORITTAMINEN

Sosionomit (AMK) hakeutuivat opiskelemaan sosiaalityötä yliopistoon pää-

osin kolmesta syystä: 1) *monipuolisempien työskentelymahdollisuuksien*, 2) *opiskeluhalukkuuden* ja 3) *sosiaalityöntekijän ammatillisen kelpoisuuden vuoksi*. Aiemmista tutkimuksista poiketen (esim. Furness 2007, 248) vastaajat eivät perustelleet sosiaalityön opintojaan halulla vaikuttaa yhteiskunnallisiin epäkohtiin. Tämä voi johtua siitä, että he ovat jo aiemmin valinneet kouluttautuvansa sosiaalialalle tai ettei sosiaalityön koulutus profiloitu erityisesti yhteiskunnallisena vaikuttamisena.

Vastaajat ovat verranneet sosiaalityön koulutusta ja sosionomi (AMK) -koulutusta toisiinsa, joten tuloksia on tarkasteltava ensisijaisesti suhteessa toiseen sosiaalialan korkeakoulutukseen. Vastaajia ei pyydetty suoranaisesti vertaamaan kahta koulutusta keskenään tai suhteessa toisiinsa, mutta kyselylomake on voinut olla ymmärrettävissä tästä lähtökohdasta. Vastaajien kuvaillessa sosiaalityön koulutuksen ominaispiirteitä eivät he todennäköisesti ole verranneet sosiaalityötä muihin yliopistollisiin oppiaineisiin, vaan sosionomi (AMK) -koulutukseen. Koska enemmistö vastaajista (27) oli vastaushetkellä opiskelijoita, on heidän voinut olla vaikeaa arvioida sosiaalityön koulutuksen tuottamaa osaamista kokonaisuutena. Osa on voinut kertoa käsityksiään koulutus- ja työkokemuksiinsa tai yliopistokoulutukseen yleisesti liitettäviin ominaisuuksiin tukeutuen. Vastaavasti osalla vastaajista ammattikorkeakouluopinnoista on kulunut jo aikaa. Tutkimuksen kohdejoukko on jatkanut opintojaan yliopistossa, mikä voi kuvata heidän suhtautumistaan alan koulutukseen ja opiskeluun ylipäänsä.

Sosiaalityöntekijöiden hyvä työtilanne ja monipuolisemmat työskentelymahdoli-

suudet verrattuna sosionomeihin olivat yleisimmät kahden tutkinnon opiske- luun vaikuttaneet tekijät. 27 vastaajaa kertoi tavoittelevansa laajempia työ- ja uranäkymiä ja esimerkiksi virka-aika- na tehtävää työtä sosiaalialan laitoksis- sa tehtävän sosiaaliohjaajan työn sijasta. Yhdeksän mainitsi sosiaalityöntekijäksi pätevyitymisen (Laki sosiaalihuollon ... 272/2005, 3§) syyksi sosiaalityön opin- toihin.

Oma henkilökohtainen kiinnostus jatkaa opintoja oli tärkeä syy useamman tut- kinnon suorittamiseen. Suurin osa vas- taajista (25) kuvasi kiinnostustaan uuden oppimiseen ja osaamisensa teoreettiseen syventämiseen sosiaalityöstä ja muista oppiaineista. Sosionomi (AMK) -tutkin- non suorittaneet sosiaalityön opiskelijat ovat motivoituneita uuden tiedon op- pimiseen ja itsensä kehittämiseen (ks. Kempainen 2006, 260). Työn ohessa opiskeleville yliopisto-opinnot tuovat vaihtelua ja tarjoavat väylän itsensä ke- hittämiseen. Vastaajat arvostivat ylemmän yliopistollisen tutkinnon opiskelua, va- paasti valittavia ja korkeatasoisia opintoja sekä halusivat kuulua akateemiseen yh- teisöön. (Ks. Borgman 2006, 181–182.)

Vastaajat kokivat kahden tutkinnon suo- rittamisen hyödylliseksi, sillä tutkinnot täydentävät toisiaan antaen yhdessä laaja- alaisen osaamisen sosiaalialalle. Koulu- tuksissa yhdistyi molempien paras anti: sosionomin tutkinto antaa asiakastyö- hön taitoja, joita sosiaalityön maisterin tutkinnon yhteiskunnallinen näkökul- ma, teoria- ja tutkimusopinnot syventä- vät ja monipuolistavat. Vastaajat kokivat ammattikorkeakoulututkinnon hyväksi pohjaksi yliopisto-opinnoille (ks. Kemp- painen 2006, 260). Aiempi opinto- ja työkokemus auttoivat ymmärtämään

yliopistossa opiskeltavat asiat syvällisem- min, jolloin käytäntö- ja teoriaopinnot nivoutuvat yhteen. Kahden korkeakou- lututkinnon opiskelu vie paljon aikaa ja voi olla taloudellisesti raskasta. Osa koki turhauttavana samankaltaisten opintosii- sältöjen opiskelun ammattikorkeakou- lussa ja yliopistossa. Pitkän opiskeluajan takia työkokemusta voi kertyä vähem- män ja opiskelun yhdistäminen perhe- lämään voi olla kuormittavaa.

KOULUTUSTEN TUOTTAMA OSAAMINEN

Kahden sosiaalialan korkeakoulututkin- non suorittaneiden käsitykset alan kor- keakoulutuksista ja niiden tuottamasta osaamisesta näyttävät vastaavan hyvin alan koulutusjärjestelmää ja korkeakou- lutusten tehtäviä. Olemme tiivistäneet alan korkeakoulutusten ominaispiirteet taulukkoon 1 aineiston analyysin poh- jalta. Vastaajat kuvasivat ammattikorkea- koulututkintoa käytännönläheisenä ja yliopistokoulutusta teoreettisena, tieteel- lisenä ja tutkimuksellisenä. Sosionomi (AMK) -koulutus tuottaa sosiaalialan käytännön työssä tarvittavia valmiuksia, kuten asiakastyötaitoja, ammatillisuutta ja reflektointitaitoja, palvelujärjestelmä- osaamista ja kirjoittamis- ja tiedonhan- kintataitoja. Sosionomikoulutuksessa korostuvat asiakkaan kohtaamisen ja ar- jen ymmärtämisen valmiudet, kun taas sosiaalityön koulutuksessa opiskelijat saa- vat valmiuksia ymmärtää ihmistä osana yhteiskuntaa ja rakenteita. Sosiaalityön osaaminen kiinnittyy teoriaan ja yhteis- kunnallisen kontekstin ymmärtämiseen, ammatillisuuteen ja eettisyyteen sekä

Taulukko 1. Kahden sosiaalialan korkeakoulututkinnon suorittaneiden käsitykset sosionomi (AMK) -koulutuksen ja sosiaalityön koulutuksen ominaispiirteistä

	Sosionomi (AMK) -koulutus ammattikorkeakoulussa	Sosiaalityön koulutus yliopistossa
Orientaatio	Käytännönläheinen Laaja-alainen Ilmiöpohjainen	Teoreettinen Syvälinen Tutkimuksellinen
Tavoite	Syventyä sosiaalialan työn eri osa-alueille	Syventyä teorian kautta sosiaalityöhön professiona
Lähtökohta osaamiselle	Asiakkaan kohtaaminen ja arjessa rinnalla kulkeminen	Asiakkaan tilanteen kokonaisvaltainen hahmottaminen osana yhteiskuntaa
Keskeiset sisällöt	Sosiaalialan asiakastyö Ammatillisuus ja reflektointi Palvelujärjestelmä Kirjoittaminen ja tiedonhankinta	Ammatillisuus ja eettisyys Teoreettisuus ja yhteiskunnallisuus Tutkimuksellisuus
Työelämäsidokset	Useat käytännön harjoittelut vahvistavat sidosta	Käytännönläheisyyden puute ja koulutuksen akateeminen perusluonne ohentavat sidosta
Vahvuudet	Käytännönläheisyys Laaja-alaisuus Opintojen suoritustavat	Teoreettisuus Yhteiskunnallisuus Metodinen ja juridinen osaaminen Opetuksen laatu
Heikkoudet	Pintapuolisuus Sirpalemaisuus	Käytännönläheisyyden puute Opetuksen järjestelyt

tutkimuksellisiin valmiuksiin (Ks. Välimaa 2009, 6–9.)

Työelämäsuuntautuneen sosionomi (AMK) -koulutuksen tavoitteena on ottaa sosiaaliohjauksen laaja toiminta-alue haltuun, joten koulutuksessa käsitellään asioita ilmiöpohjaisesti ja osin pinnallisesti. Sosiaalityön koulutuksen orientaatio on akateeminen, mikä tarkoittaa syventymistä työelämässä kohdattaviin ilmiöihin teorian kautta. Koulutus pyrkii tuottamaan yleisiä sosiaalityön valmiuksia (ks. Pohjola 1998, 65; Heinonen & Spearman 2001, 3–7; Juliusdottir & Petersson 2004; Murto ym. 2004, 34), minä vuoksi sosiaalityön koulutuksen työelämäsidokset näyttävät ohuempina kuin ammattikorkeakoulutuksessa. Ilmiöihin syvennyttään esimerkiksi pro gradu -tutkielmassa ja sivuaineissa.

Tulokset yhtyvät aiempiin tutkimuksiin, joissa alan koulutusten tuottamaa osaamista on tarkasteltu kunkin koulutuksen omista lähtökohdista (esim. Filppa & Horsma 2003; Borgman 2006; Kemppainen 2006; Välimaa 2009; Rahko 2011). Sosionomi (AMK) -tutkinnon tuottaman ydinosaamisen kompetensseista (Rouhiainen-Valo ym. 2010, 16–22) tutkimuksessamme korostuvat asiakastyön osaaminen ja sosiaalialan palvelujärjestelmäosaaminen sekä osittain tutkimuksellinen kehittämisosaaminen. Ulla-Maija Rantalaihon (2005; ks. Kemppainen 2006, 258–259) jäsentämistä sosiaalityön osaamisalueista tutkimuksessamme korostuvat eettinen, yhteiskuntatieteellinen ja tutkimuksellinen osaaminen.

Tutkimuksen perusteella vastaajat olivat tyytyväisiä kumpaankin koulutukseen ja

katsoivat, että niiden tuottama osaaminen vastaa työelämässä vaadittuja taitoja. Sosionomikoulutuksen vahvuutena on käytännönläheisyys, mutta ongelmalliseksi koetaan sen laaja-alaisuus ja epäselvä työmarkkina-asema (ks. Murto ym. 2004, 43; Borgman 2006, 226–227; Aaltonen ym. 2008, 41; Saari & Viinamäki 2010, 190). Sosiaalityön koulutus nähdään teoreettisena ja sen nähdään antavan osaamista ammatilliseen, eettiseen ja kriittiseen pohdintaan (Karvinen 1996; Lymbery 2003; Kempainen 2006, 258–259). Sen heikkoutena pidetään ohutta työelämäsidadosta, joka vaikeuttaa realistisen kuvan saamista työelämästä. Tiiviin ja toimivan yhteyden käytäntöihin täytyy olla sosiaalityön koulutuksen edellytyksenä sen ammatillisen luonteensa vuoksi.

Yliopistokoulutuksen lähtökohdat eivät kuitenkaan voi olla yksinomaan työelämäperustaiset, vaan opetettavan aineksen on perustuttava vahvasti tutkimukseen (Yliopistolaki 558/2009, 2 §). Sosiaalityön koulutuksen työelämäsidadoksen vahvistamista on pidetty tärkeänä, ja yliopistot ovat perustaneet yliopistollisia opetus- ja tutkimuskeskuksia, joissa käytäntöä integroidaan osaksi opetusta ja tutkimusta (ks. Sosiaalialan ... 2007, 45; Aaltonen ym. 2008; Tuohino ym. 2012).

Tulosten perusteella ammattikorkeakoulujen opettamat työelämätaidot jäsentyvät opiskelijoille selkeämpinä kuin yliopistojen. Yliopistokoulutuksen vahvuutena oleva tutkimuksellisuus ei välttämättä hahmotu opiskelijoiden käsityksissä relevanttina työelämätaidona. Yhteiskuntatieteellisessä ja tutkimuksellisessa osaamisessa on kyse yleisemmin tiedon käytöstä, hallinnasta ja arvioinnista, jotka ovat asiantuntijuuden ytimessä tietoyhteiskunnassa. Esimerkiksi näyt-

töön perustuvat sosiaalityön käytännöt edellyttävät sosiaalityöntekijöiltä vahvaa tutkimuksellista osaamista (ks. Raunio 2010; Pohjola 2011). Haasteet tutkimustaitojen opetuksessa ovat sekä kansainvälisiä (esim. McCrystal & Wilson 2009) että yliopistojen tieteenalarajat ylittäviä (esim. Murtonen ym. 2008). Työelämätaitojen opettaminen korkeakoulutuksessa on monitahoinen kysymys (mm. Yelloly 1995; Tynjälä & Collin 2000; Shardlow ym. 2011; Nykänen & Tynjälä 2012).

Käsitys sosiaalityön koulutuksen ohuemmasta työelämäsidadoksesta liittyy osittain siihen, että sitä on kehitetty erityisesti ammatillisten taitojen osalta nimenomaan reflektiivistä ammatillisuutta tuottavana opetuksena (esim. Kempainen 2006; Karvinen-Niinikoski ym. 2007). Kompetenssiperustaisuutta on vierastettu, koska siinä sosiaalityössä tarvittava osaaminen jäsentyy tietojen ja taitojen luetteloina (esim. Yelloly 1995; Lymbery 2003). Osaamisen tarkastelu tarkasti määriteltyinä kompetensseina jättää huomiotta sosiaalityössä kohdatavan kompleksisuuden ja epävarmuuden sekä työntekijöiltä edellytettävän ammatillisen harkinnan ja arvioinnin. Suomalaisessa sosiaalityön koulutuksessa kriittinen reflektio korostuu erityisesti koulutuksen vahvan tutkimusperustaisuuden vuoksi (ks. esim. Karvinen-Niinikoski 2005).

Vastaajien käsityksissä asiakastyön valmiudet ja menetelmät eivät olleet yliopistokoulutuksen keskeisimpiä sisältöjä. Tulos on tulkittavissa suhteessa sosionomi (AMK) -koulutuksen ominaispiirteisiin, mutta herättää pohtimaan kysymystä laajemmin. Korkeakoulujen arviointineuvoston sosiaalialan korkeakoulutusten

arvioinnissa työelämän edustajat pitivät sosiaalityön menetelmäopetusta vähäisenä ja pinnallisena (Murto ym. 2004, 59). Asiakastyön taitojen opetus on nähtävä keskeisenä osana sosiaalityön koulutusta (Hinkka ym. 2009, 51).

Ammatillinen kelpoisuus ei ole ensisijainen peruste toisen korkeakoulututkinnon opiskelulle. Vain kolmasosa ilmaisi yksiselitteisesti halunneensa saada sosiaalityöntekijän ammatillisen kelpoisuuden ja suorittaneensa siksi kaksi tutkintoa. Kyse on halusta kehittyä työelämässä ja syventää ammatillisia valmiuksia sekä kiinnostuksesta itsensä sivistämistä ja oppimista kohtaan (ks. Moore 2003, 162–163; Matthies 2009, 15; Puotinen 2009, 92–93). Koulutusrakenteet ja työelämävastaavuudet eivät ole yksiselitteisesti perusteluita useamman tutkinnon suorittamiselle, vaan opiskelulla on itseisarvoa. Nykyinen koulutuspoliittinen ajattelu (esim. Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016; Oppimisesta osaamiseen 2009) tukee kuitenkin huonosti henkilökohtaiseen motiiviin perustuvaa tutkintoon johtavaa oppimista ja sivistystä aikuisiällä (ks. Matthies 2009, 15; Lehtinen 2012).

LOPUKSI

Sosiaalialan koulutuksia koskeva empirinen tutkimus on Suomessa vähäistä. Olemme tarkastelleet kahden sosiaalialan korkeakoulututkinnon suorittaneiden käsityksiä sosiaalialan korkeakoulutusten tuottamasta osaamisesta. Tutkimuksemme perusteella sosiaalialan korkeakoulutusten profiilit ovat selkeät ja koulutukset vastaavat hyvin tehtävärakenteita. Vastaajat kuvasivat ammattikorkeakoulututkintoa käytännönläheisenä ja yliopistokou-

lutusta teoreettisena ja tutkimuksellisenä. Sosionomi (AMK) -koulutus tuottaa käytännön työssä tarvittavaa osaamista korostaen asiakkaan kohtaamiseen ja arjen ymmärtämiseen liittyviä valmiuksia. Sosiaalityön koulutuksessa opiskelijat oppivat ymmärtämään ihmistä osana yhteiskuntaa. Yliopistokoulutus tuottaa osaamista teoreettiseen, eettiseen ja kriittiseen pohdintaan. Vastaajat olivat suorittaneet kaksi tutkintoa ammatillisen kehittymisen, itsensä sivistämisen ja sosiaalityöntekijän kelpoisuuden vuoksi.

Yliopistojen voi olla perusteltua pohdittua, mihin opintoihin sosionomi (AMK) -tutkinnon suorittaneille myönnetään korvaavuuksia. Vastaajat ehdottavat korvaavuuksien painottamista nykyistä enemmän sosiaalityön aineopintoihin, joissa käsitellään aihealueita, joihin aiempi koulutus on jo tuottanut osaamista. Saman tutkinnon aiemmin suorittaneet voivat muodostaa oman ryhmänsä opinto-ohjauksessa, käytännön opetuksessa tai pro gradu -tutkielmaseminaareissa. Korkeakoulujen tulee edelleen kiinnittää huomiota siihen, että siirtymät sosiaalialan koulutusten välillä ovat mahdollisimman joustavia ja saumattomia (ks. myös Piironen 2011, 278). Aiemmin hankitun osaamisen tunnustamismenetelyiden kehittäminen edellyttää tutkimukseen perustuvaa tietoa (ks. Helminen & Lähteinen 2013).

Koulutusten tuottaman osaamisen tarkastelun yhdistäminen siihen, miten sosiaalityöntekijät pääsevät käytännössä hyödyntämään yhteiskuntatieteellistä ja tutkimuksellista osaamista, olisi tutkimuksellisesti kiinnostavaa.

Valmisteilla oleva sosiaalihuoltolakiehdotus korostaa muun muassa ehkäisevää

toimintaa, sosiaalista raportointia ja rakenteellista sosiaalityötä. Lakiehdotukseen sisältyvän ”uudenlaisen sosiaalityön” ennakoidaan muuttavan työntekijöiden tehtäviä monipuolisemmiksi, jolloin sosiaalialan erityisosaaminen asiakastyössä ja hyvinvoinnin edistämiseksi kohdistuu uudella tavalla. (Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistaminen 2012.) Lainsäädäntö- ja palvelurakennemuutokset sekä sosiaalisten ongelmien vaikeutuminen vaativat tarkastelemaan koulutusten tuottamaa osaamista ja ennakoimaan alan osaamistarpeiden muuttumista. Muutokset korostavat moniammatillisen osaamisen vahvistamista (esim. Tapola-Haapala 2011, 115–117; Vaininen 2011, 263–269). Sosiaalityön yhteiskunnallisten tehtävien muutos aiheuttaa tarpeen pohtia koulutuksen pedagogisia käytänteitä, jotta opiskelijoiden yhteiskuntatieteellistä ja tutkimuksellista osaamista vahvistetaan työelämässä tarvittavina osaamisalueina. Sosiaalialan kehittäminen vaatii tuekseen tiedontuotantoa alan koulutuksista ja niiden tuottamasta osaamisesta.

KIRJALLISUUS

- Aaltonen, Elli & Anoschkin, Emmi & Jäppinen, Maija & Kotiranta, Tuija & Wrede, Georg Henrik & Hiltunen, Kirsi (2008) Sosiaalityön ja sosiaalialan koulutuksen nykytila ja kehittämishaasteet. Yliopistojen sosiaalityön ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan koulutuksen seuranta-arviointi. Helsinki: Korkeakoulujen arviointineuvosto.
- Aiemmin hankitun osaamisen tunnustaminen korkeakouluissa (2007) Opetusministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007:4. Helsinki: Opetusministeriö.
- Ammattikorkeakoululaki 351/2003.
- Borgman, Merja (2006) Sosionomit AMK 2015. Teoksessa Matti Vuorensyvä, Merja Borgman, Mikko Mäntysaari, Tarja Kempainen & Anneli Pohjola (2006) Sosiaalialan osaajat 2015. Sosiaalialan osaamis-, työvoima- ja koulutustarpeiden ennakointihanke (SOTENNA): loppuraportti. Sosiaalityön julkaisusarja 4. Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 157–229.
- DalMaso, Riitta & Koivula, Ulla-Maija & Lehmusto, Aarno (2010) Sosionomi (AMK) -tutkinto globalisoituvassa maailmassa. Teoksessa Leena Viinamäki (toim.) Sosionomin ammatti ja työ 2010–2025. Havaintoja ja päätelmiä sosionomien (AMK & ylempi AMK) profilista Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Kemi-Tornion ammattikorkeakoulun julkaisuja. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 3/2010. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, 37–102.
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha (1998) Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Filppa, Virpi & Horsma, Teija (2003) Sosiaalityön koulutuksen ja sosiaalialan ammattikorkeakoulutuksen opetussuunnitelman analyysi. Lapin yliopisto: Korkeakoulujen arviointineuvosto.
- Furness, Sheila (2007) An Enquiry into Students' Motivations to Train as Social Workers in England. *Journal of Social Work* 7 (2), 239–253.
- Halttunen, Timo & Pyykkö, Riitta (toim.) (2010) Oivalla osaaminen. Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus julkaisuja B:1. Turku: Turun yliopiston koulutus- ja kehittämiskeskus.
- Heinonen, Tuula & Spearman, Len (2001) *Social Work Practice. Problem Solving and Beyond*. Toronto: Irwin Publishing.
- Helminen, Jari & Lähteinen, Sanna (toim.) (tulossa 2013) Yhteisellä tiellä. Sosiaalialan korkeakoulut aiemmin hankitun osaamisen tunnustamisen ja tunnustamisen (AHOT) kehittäjinä. Sosnet julkaisuja. Rovaniemi: Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto.
- Hinkka, Terhi & Juvonen, Tarja & Kangas, Saima & Mustonen, Tiina & Saurama, Erja & Tapola-Tuohikumpu, Sirpa & Yliruka, Laura (toim.) (2009) *Praxis*. Sosiaalityön käytännön opetus ja oppimisen tutkimus. Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus SOCCAn ja Heikki Waris -instituutin julkaisusarja nro 21. Helsinki: SOCCA.
- Honkakoski, Arja (2005) Sosiaaliohjauksen käsite – jännös vai mahdollisuus sosionomin (AMK) koulutuksen jäsentäjänä? *Janus* 13 (2), 211–217.

- Horsma, Teija & Jauhiainen, Elina (toim.) (2004) Sosiaalihuollon tehtävä- ja ammattirakenteen kehittämissuunnitelman loppuraportti. Sosiaali- ja terveysministeriön selvityksiä. 2004:10. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Juliussdottir, Sigrun & Petersson, Jan (2004) Nordic Standards Revisited. *Social Work Education* 23 (5), 567–579.
- Karvinen, Synnöve (1996) Sosiaalityön ammatillisuus modernista professionaalisuudesta reflektiiviseen asiantuntijuuteen. *Kuopion yliopiston julkaisuja E.Yhteiskuntatieteet* 34. Kuopio: Kuopion yliopisto.
- Karvinen-Niinikoski, Synnöve (2005) Research orientation and expertise in social work – challenges for social work education. *European Journal of Social Work* 8 (3), 259–271.
- Karvinen-Niinikoski, Synnöve & Hoikkala, Susanna & Salonen, Jari (2007) Tutkintorakenneuudistus sosiaalityön koulutuksessa. Sosiaalityön valtakunnallinen hanke 2003–2006. SOSNET Julkaisuja 1. Rovaniemi: Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto.
- Kempainen, Tarja (2006) Sosiaalityöntekijät 2015. Teoksessa Matti Vuorensyrjä, Merja Borgman, Mikko Mäntysaari, Tarja Kempainen & Anneli Pohjola (2006) Sosiaalialan osaajat 2015. Sosiaalialan osaamis-, työvoima- ja koulutustarpeiden ennakoitihanke (SOTENNA): loppuraportti. Sosiaalityön julkaisusarja 4. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, 230–284.
- Koulutus ja tutkimus vuosina 2011–2016. Kehittämissuunnitelma. Opetus- ja kulttuuriministeriö.
- Laki sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista 272/2005.
- Lehtinen, Erno (2012) Korkeakoulutuksen rakenteiden pitäisi tukea aikuiskoulutusta. *Aikuiskasvatus* 32 (4), 298–302.
- Lindberg, Jukka & Tolonen, Mervi (2005) Vastavalmistuneiden urapolut. Vuosina 2003–2004 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään. Helsinki: Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry.
- Lymerby, Mark E. (2003) Negotiating the Contradictions between Competence and Creativity in Social Work Education. *Journal of Social Work* 3 (1), 99–117.
- Matthies, Aila-Leena (2009) Sosiaalityön aikuisopinnot koulutusyhteiskunnan virtauksissa. Teoksessa Aila-Leena Matthies, Sirkka Alho-Konu & Tuomo Kokkonen (toim.) Sosiaalityö aikuisopintoina. Kokkola: Jyväskylän yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, 11–19.
- Matthies, Aila-Leena (2011) Social Service Professions Towards Cross-European Standardisation of Qualifications. *Social Work & Society* 1 (9), 89–107. <http://www.socialwork.net/sws/article/view/9/78>. Luettu 27.1.2011.
- McCrystal, Patrick & Wilson, George (2009) Research Training and Professional Social Work Education: Developing Research-Minded Practice. *Social Work Education* 28 (8), 856–872.
- Moore, Erja (2003) Pitkä opintie. Aikuisiällä suoritettu yliopistotutkinto ja koulutuksellisen elämäntien muutos. Joensuun yliopiston yhteiskuntatieteellisiä julkaisuja N:o 61. Joensuu: Joensuun yliopisto.
- Murto, Lasse & Rautniemi, Lasse & Fredriksson, Karin & Ikonen, Seena & Mäntysaari, Mikko & Niemi, Leena & Paldanius, Kalevi & Parkkinen, Terttu & Tulva, Taimi & Ylönen, Fiia & Saari, Seppo (2004) Eettisyyttä, elastisuutta ja elämää. Yliopistojen sosiaalityön ja ammattikorkeakoulujen sosiaalialan arviointi yhteistyössä työelämän kanssa. Korkeakoulujen arviointineuvoston julkaisuja 5:2004. Helsinki: Korkeakoulujen arviointineuvosto.
- Murtonen, Mari & Olkinuora, Erkki & Tynjälä, Päivi & Lehtinen, Erno (2008) “Do I need research skills in working life?”: University students’ motivation and difficulties in quantitative methods courses. *High Education* 56 (5), 599–612.
- Nurme, Kirsi & Räisänen, Enni (2012) Vastavalmistuneiden urapolut. Vuosina 2009–2010 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään. Helsinki: Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry.
- Nykänen, Seija & Tynjälä, Päivi (2012) Työelämätaitojen kehittämisen mallit korkeakoulutuksessa. *Aikuiskasvatus* 32 (1), 17–28.
- Närhi, Kati (2002) Transferable and Negotiated Knowledge. Constructing Social Work Expertise for the Future. *Journal of Social Work* 2 (3), 317–336.
- Oppimisesta osaamiseen (2009) Aiemmin hankitun osaamisen tunnistaminen ja tun-

- nustaminen. Työryhmäraportti. Suomen yliopistojen rehtorien neuvosto & Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto. http://www.helsinki.fi/halvi/srno/raportit_ja_julkaisut/AHOT_raportti_2009.pdf. Luettu 4.5.2010.
- Orme, Joan (2003) Why does social work need doctors? *Social Work Education* 22 (6), 541–554.
- Piironen, Hannu (2011) Sosiaalityö korkeakouluissa. *Janus* 19 (3), 275–278.
- Pohjola, Anneli (1998) Sosiaalityön yliopistollisen koulutuksen kehittäminen. Koulutus- ja tiedepolitiikan osaston julkaisuja 52/1998. Helsinki: Opetusministeriö.
- Pohjola, Anneli (2003) Sosiaalityön koulutuksen tila ja paikka. Teoksessa Merja Laitinen & Anneli Pohjola (toim.) Sosiaalisen vaihtuvat vastuut. Jyväskylä: PS-kustannus, 145–165.
- Pohjola, Anneli (2011) Tutkimukseen perustuva vaikuttavuus. Teoksessa Anneli Pohjola, Tarja Kemppainen & Sanna Väyrynen (toim.) Sosiaalityön vaikuttavuus. Lapin yliopistokustannus. Rovaniemi, 19–42.
- Puotinen, Sanna (2009) Aikuisopiskelijan kolmiojuoksu työ-perhe-opinnot – kriittisiäkin muisteluja. Teoksessa Aila-Leena Matthies, Sirkka Alho-Konu & Tuomo Kokkonen (toim.) Sosiaalityö aikuisopintoina. Kokkola: Jyväskylän yliopisto, Kokkolan yliopistokeskus Chydenius, 92–95.
- Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen ohjelma (2011) <http://www.vn.fi/hallitus/hallitusohjelma/pdf332889/fi.pdf>. Luettu 23.12.2011.
- Rahko, Elina (2011) Samassa veneessä sosiaalialalla. Tutkimus sosiaalityöntekijöiden ja sosiaaliohjaajien kokemuksista työparityöstä. SOSNET julkaisuja 3. Rovaniemi: Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto.
- Rantalaiho, Ulla-Maija (2005) Sosiaalityössä tarvittava osaaminen. Valmistelupaperi sosiaalialan käytännön harjoittelun kehittämistä suunnittelevan työryhmän käyttöön. Sosiaali- ja terveysministeriö ja opetusministeriö. Painamaton.
- Rantanen, Teemu & Toikko, Timo (2005) Tarvittaisiinko sosionomitutkimusta? *Janus* 13 (4), 446–451.
- Raunio, Kyösti (2010) Onko näyttöön perustuvalla käytännöllä tulevaisuutta sosiaalipalveluissa? *Janus* 18 (4), 387–395.
- Rouhiainen-Valo, Tuula & Rantanen, Teemu & Hovi-Pulsa, Raija & Tietäväinen, Sirpa (2010) Kompetenssit sosionomien (AMK ja ylempi AMK) ydinosoamisen avajaina. Teoksessa Leena Viinamäki (toim.) Sosionomin ammatti ja työ 2010–2025. Havaintoja ja päätelmiä sosionomien (AMK & ylempi AMK) profilista Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 3/2010. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, 9–36.
- Saari, Erkki & Viinamäki, Leena (2010) Ennakointeja sosionomien (AMK & ylempi AMK) paikasta tulevaisuuden hyvinvointipalvelujärjestelmän ammattilaisina. Teoksessa Leena Viinamäki (toim.) Sosionomin ammatti ja työ 2010–2025. Havaintoja ja päätelmiä sosionomien (AMK & ylempi AMK) profilista Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 3/2010. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu, 150–217.
- Sarvimäki, Pirjo & Siltaniemi, Aki (toim.) (2007) Sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön tehtäväkennesuositus. Julkaisuja 2007:14. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Sewpaul, Vishanthie & Jones, David (2004) Global Standards for Social Work Education and Training. *Social Work Education* 23 (5), 493–513.
- Shardlow, Steven & Scholar, Helen & Munro, Liz & McLaughlin, Hugh (2011) The nature of employer's involvement in social work education: An international exploration. *International Social Work* 55 (2), 205–224.
- Sosiaalialan korkeakoulutuksen suunta (2007) Työryhmämuistioita ja selvityksiä 2007: 43. Helsinki: Opetusministeriö.
- Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistaminen (2012) Sosiaalihuollon lainsäädännön uudistamistyöryhmän loppuraportti. Raportteja ja muistioita 2012:21. Helsinki: Sosiaali- ja terveysministeriö.
- Strauss, Helle (2008) Regional Perspectives: Social work in the Nordic countries: Contemporary trends and shifts in education and policy. *International Social Work* 51 (2), 253–261.
- Tapola-Haapala, Maria (2011) Sosiaalityön ammatillaiset refleksiivisinä toimijoina – tutkimus erikoistumiskoulutuksesta Margaret Archerin teorian valossa. Sosiaalityetiedien laitoksen julkaisuja 2011:4. Helsinki: Helsingin yliopisto.
- Tolonen, Mervi (2007) Vastavalmistuneiden

- urapolut 2007. Vuosina 2005–2006 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään. Helsinki: Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry.
- Tolonen, Mervi (2009) Vastavalmistuneiden urapolut 2009. Vuosina 2007–2008 valmistuneiden Talentian jäsenten sijoittuminen työelämään. Helsinki: Sosiaalialan korkeakoulutettujen ammattijärjestö Talentia ry.
- Trevithick, Pamela (2005) *Social Work Skills: A Practice Handbook*. Maidenhead: Open University Press.
- Tuohino, Noora & Pohjola, Anneli & Suonio, Mari (toim.) (2012) *Sosiaalityön käytännön-opetus liikkeessä*. Sosnet julkaisuja 5. Rovaniemi: Valtakunnallinen sosiaalityön yliopistoverkosto.
- Tuomi, Jouni & Sarajärvi, Anneli (2002) *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Tammi.
- Tynjälä, Päivi (1999) *Konstruktivistinen oppimiskäsitys ja asiantuntijuuden edellytysten rakentuminen koulutuksessa*. Teoksessa Anneli Eteläpelto & Päivi Tynjälä (toim.) *Oppiminen ja asiantuntijuus*. Helsinki: WSOY, 160–179.
- Tynjälä, Päivi & Nuutinen, Anita (1997) *Muutuva asiantuntijuus ja oppiminen korkeakoulutuksessa*. Teoksessa Juhani Kirjonen, Pirkko Remes & Anneli Eteläpelto (toim.) *Muutuva asiantuntijuus*. Jyväskylä: Koulutuksen tutkimuslaitos, 182–195.
- Tynjälä, Päivi & Collin, Kaija (2000) *Koulutuksen ja työelämän yhteistyö – pedagogisia näkökulmia*. *Aikuiskasvatus* 20 (4), 293–305.
- Vaininen, Satu (2011) *Sosiaalityöntekijät sosiaalisen ammattilaisina. Sosiaalityöntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden käsitykset sosiaalitoimiston sosiaalityöntekijöiden ammatillisesta toiminnasta 2000-luvun alussa*. Acta Universitatis Tamperensis 1664. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Viinamäki, Leena (toim.) (2008) *14 puheenvuoroa sosionomien (AMK) asemasta Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä*. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 2/2008. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu.
- Viinamäki, Leena (toim.) (2009) *Sosionomilta eivät hommat lopu. Ammattikäytäntöjen kehittäminen haasteena sosionomi AMK -tutkinnoissa*. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 1/2009. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu.
- Viinamäki, Leena (toim.) (2010) *Sosionomin ammatti ja työ 2010–2025. Havainnot ja päätelmiä sosionomien (AMK & ylempi AMK) profilista Suomen hyvinvointiasiantuntijajärjestelmässä*. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 3/2010. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu.
- Viinamäki, Leena & Pohjola, Anneli (2009) *Sosionomi (ylempi AMK) -tutkinnon suoritaneiden näkemykset osaamisestaan ja paikastaan työmarkkinoilla*. Teoksessa Leena Viinamäki (toim.) *Sosionomilta eivät hommat lopu. Ammattikäytäntöjen kehittäminen haasteena sosionomi AMK -tutkinnoissa*. Sarja A: Raportteja ja tutkimuksia 1/2009. Kemi: Kemi-Tornion ammattikorkeakoulu.
- Viinamäki, Leena & Rantanen, Teemu (2010) *Sosionomit (ylempi AMK) sosiaalialan korkeakoulutettujen ristiaallokossa*. Teoksessa Birgitta Varjonen & Hanna Majjala (toim.) *Ylempi ammattikorkeakoulututkinto – Osana innovaatioympäristöjä*. HAMKin julkaisuja 8/2010. Hämeenlinna: Hämeen ammattikorkeakoulu, 105–120.
- Vuorensyrjä, Matti & Borgman, Merja & Mäntysaari, Mikko & Kemppainen, Tarja & Pohjola, Anneli (2006) *Sosiaalialan osaajat 2015. Sosiaalialan osaamis-, työvoima- ja koulutus-tarpeiden ennakointihanke (SOTENNA): loppuraportti*. Sosiaalityön julkaisusarja 4. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- Vuorikoski, Marjo (1999) *Sosiaalityön professionaalistuminen ja koulutus*. Acta Universitatis Tamperensis 687. Tampere: Tampereen yliopisto.
- Välimaa, Outi (2009) *Tutkintojen vertailu sosionomi (Piramk) – YTK/sosiaalityö (TaY)*. Raportti / SosUtopia. Painamaton raportti. http://www.ahot.utu.fi/tyoryhmat/sosiaali/index/raportti_sosutopia_lopullinen_18.11..pdf. Luettu 4.5.2010.
- Yelloly, Margaret (1995) *Professional Competence and Higher Education*. Teoksessa Margaret Yelloly & Mary Henkel (toim.) *Learning and Teaching in Social Work. Towards Reflective Practice*. London: Jessica Kingsley Publishers, 51–66.
- Ylinen, Satu (2008) *Gerontologinen sosiaalityö. Tiedonmuodostus ja asiantuntijuus*. Kuopion yliopiston julkaisuja E. Yhteiskuntatieteet 155. Kuopio: Kuopion yliopisto.
- Yliopistolaki 558/2009.